

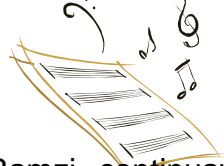
HISTÒRIA D'UN NOI PALESTÍ

Ramzi Aburedwan és un jove palestí la vida del qual va canviar radicalment gràcies a la música. Ramzi, nascut a Betlem, va créixer en un camp de refugiats a Ramallah, envoltat de murs i fronteres i d'un odi generalitzat pels opressors israelians. Quan era més petit, tothom s'alegrava de veure com llançava pedres als soldats israelians; va ser testimoni de tiroteigs al mig del carrer, de vegades per part de membres de la seva pròpia família o amics. Al seu germà i al seu pare els havien assassinat quan ell encara era molt jove, i en lloc de tenir por de sortir al carrer, Ramzi sentia una ferotge set de venjança. Hi ha un retrat seu de quan tenia vuit anys-amb la pedra a la mà, el braç alçat, apuntant a un objectiu darrere el fotògraf-que algú va ampliar per enganxar-lo als carrers. Ramzi era l'heroi d'una població sense veu. Fins i tot les muntanyes al voltant de Ramallah, que la seva família solia visitar quan ell era petit, eren inaccessible als palestins d'ençà que els colons israelians havien bloquejat l'accés al desert. Aquelles sortides a la natura eren una font d'alegria per a Ramzi i els seus germans i germanes, que podien jugar-hi en llibertat, collir fruita i cridar a la vall, esperant que l'eco els tornés el seu crit des de l'altre vessant. Quan tenia nou anys, aquest refugi de la violència diària de l'ocupació israeliana ja no estava a disposició d'ell i la seva família, i no hi havia res que el pogués distreure del seu afany de venjança.

Ramzi no havia vist ni havia sentit tocar mai cap instrument. El seu avi solia escoltar discos de música oriental a la ràdio, i malgrat que a Palestina hi havia hagut orquestres simfòniques magnífiques (com l'Orquestra de Palestina, que més tard es convertí en la Filharmònica d'Israel), ells no en sabien absolutament res. No va ser fins que en Ramzi va fer disset anys que va conèixer un músic jordà a casa d'un amic i casualment va descobrir per primera vegada la família occidental dels instruments orquestrals de corda. Aquest home, que havia anat a Jordània per impartir un taller sobre tots els instruments de corda, va ajudar Ramzi a escollir el que més li convenia. Ambdós van decantar-se per la viola, i Ramzi va decidir provar de tocar-la durant el mes que havia de durar el taller, amb la intenció de deixar-la de banda un cop hagués acabat el curs. Ben mirat, la música no tenia cabuda a la societat palestina de Ramallah, si no era com a diversió quan venien bons temps. La música, segons Ramzi, no era res que hom pogués estudiar -era una cosa massa elitista, estranya, molt allunyada de les dificultats del dia a dia. Quan va acabar el mes, però, Ramzi no tan sols no va deixar la viola, sinó que havia descobert una via per deixar enrere la desesperació de la vida al camp de refugiats, de l'ocupació: la música es convertí en un mitjà per superar els murs, les fronteres i les carreteres bloquejades al seu entorn, tant literalment com en sentit figurat.

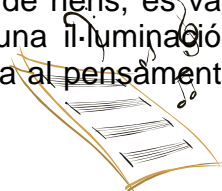
A Ramallah, després d'anar-se'n el músic jordà, Ramzi va continuar hores i hores amb la seva viola, cada dia, tocant melodies orientals que havia après de memòria escoltant-les a la ràdio del seu avi. Aquell mateix any, un grup de músics d'un festival americà de música de cambra va arribar a Ramallah per tocar al conservatori, ara conegut amb el nom de Conservatori Nacional de Música Edward Said. Ramzi no havia viscut mai res com allò, i el concert de música de cambra que van interpretar fou la primera experiència amb la música clàssica occidental. Els músics orientals, sempre que tocaven en grup, interpretaven la mateixa melodia simultàniament; per això la diversitat de veus d'aquella música el va deixar desconcertat: cinc músics diferents, cadascun dels quals tocava parts diferents al mateix temps. Fou una visita breu, però Peter Sulski, el violista del conjunt, va tornar al cap d'uns quants mesos, pagant-se ell mateix les despeses, per donar classes a Ramzi i a una altra noia palestina. L'acompanyava el director del festival, que va donar a Ramzi una beca per estudiar al Centre Apple Hill de Música de Cambra a New Hampshire

aquell mateix estiu. Tot i l'entusiasme que sentia per la viola, Ramzi continuava expressant la frustració que li produïa l'ocupació d'una manera física, i de tant en tant agafava una pedra de camí a la classe de viola i esclafava la finestra d'un cotxe d'algun colon. La invitació a aquell festival americà era la seva primera oportunitat per sortir de Ramallah, i la primera vegada que se li presentava l'oportunitat de concentrar-se exclusivament en la música. Tot i que feia menys d'un any que tocava la viola, al final d'aquell mateix mes va ser capaç de tocar el *Quartet per a piano en sol menor* de Mozart, amb l'ajuda de tots els membres de la facultat. El posseïa la necessitat urgent de comprendre la música i d'adquirir la coordinació necessària per tocar la viola; mentre va durar el festival treballava dotze hores diàries.

Quan ramzi va arribar a Apple Hill estava tan entusiasmada davant la idea de poder submergir-se en el món de la música, envoltat de músics de diferents nacionalitats, que li va venir al cap la idea de portar tants nens palestins com pogués a festivals com aquell. Sentia la necessitat de compartir el món que havia descobert, que li havia permès pensar més enllà de les limitacions del conflicte entre Israel i Palestina, que li permetia transcendir les restriccions polítiques i socials del seu entorn. Aleshores ja sabia que el seu anhel era pura fantasia, però el desig de canviar les vides dels nens palestins, tal com havia canviat la seva, era real, i durant els anys següents va lluitar per fer realitat el somni d'obrir una escola de música a Ramallah, amb molta ajuda exterior. Poc temps després de tornar del festival americà, li van concedir una beca per estudiar al conservatori de música d'Angers, a França, tot un any. Un any va portar a un altre, i quan finalment li van denegar la beca per estudiar un tercer any, va començar a impartir classes i a tocar música oriental per guanyar-se la vida mentre continuava els seus estudis. Durant els llargs anys que havia passat escoltant música àrab a Ramallah, mai no havia posat les mans damunt d'un *oud* o un *bouzouki* però, de sobte, a França, això es convertí en la manera de finançar-se els estudis de música occidental. Malgrat que en un primer moment l'havien enviat a França com a estudiant d'intercanvi, Ramzi va complir amb escriure la seva part del tracte i va enriquir la vida musical del conservatori amb les harmonies de l'Orient Mitjà. Va donar a un cantant i a un estudiant de clarinet francesos nocions del llenguatge musical i de la llengua àrab, i tots plegats, juntament amb un percussionista palestí, van formar un conjunt, Dalouna, que continua fent concerts arreu d'Europa encara avui dia.

Després de set anys d'estudi a França, l'any 2002 Ramzi tornà a Ramallah i va experimentar l'equivalent d'un xoc cultural a la inversa. Els acords d'Oslo eren ja un trist record i el futur era més obscur que mai. La formació que rebien els nens a Ramallah era com el negatiu fotogràfic de la formació que rebien els nens francesos a Angers. Allí les parets de les aules eren plenes de dibuixos de colors dels alumnes- imatges de cases, arbres, animals, sols grocs i brillants-, mentre que els nens i nenes a Ramallah, reflectien les imatges que veïen al seu entorn i dibuixaven tancs, metralladores, activistes suïcides. Aquella era una situació inacceptable i desastrosa per a un jove la vida interior i exterior del qual havia transformat la música. Per a ell, la possibilitat de produir el seu propi so amb un instrument musical i la comprensió emocional i intel·lectual necessàries per entendre una peça musical havien tingut un paper fonamental en el seu procés de transformació com a ésser humà. Ramzi ja no era el nen furios que llançava pedres als seus opressors: ara la seva prioritat era canviar la vida de tants nens com pogués. El seu primer contacte físic amb un instrument musical li havia canviat la vida, i per això, sempre que podia, tocava per als nens. Un dia, després de tocar per a un grup de nens, es va adonar que provaven de dibuixar la seva viola, i de sobte li va venir una il·luminació senzilla però profunda i va comprendre fins quin punt era fàcil donar forma al pensament d'un infant, modificar el contingut de la seva consciència.

Amb l'ajuda d'amics francesos que havia conegut als escenaris musicals, va crear una associació sense ànim de lucre per recaptar diners per la causa, i va organitzar una jornada benèfica de concerts de "músics per Palestina". Els estudiants del conservatori d'Angers, desitjosos d'ajudar, van pagar-se el viatge a Palestina i es van estar a casa de la família de Ramzi mentre viatjaven per tot Cisjordània reunint grups de nens i donant-los classe en tallers improvisats. Cada vegada que venien, es quedaven unes quantes setmanes, organitzaven una cinquantena de tallers i visitaven milers de nens; en total es van organitzar set viatges com aquest a Palestina, i de vegades els mestres es van aventurar a entrar fins Gaza i Hebron.

Quan Ramzi parla de les condicions de vida a Ramallah avui dia i de la mort de la vida cultural i intel·lectual de la societat palestina, encara se li encenen els ulls, però ja no és aquell foc salvatge d'odi que temps enrere alimentava amb la seva actitud venjativa; aquell foc ha esdevingut una flama controlada, que l'anima a crear nous aliments culturals per als joves palestins. Després de l'eclosió dels tallers itinerants, Ramzi va començar a buscar una seu permanent per a les seves activitats musicals i educatives, i amb l'ajuda d'una societat cultural palestina, va trobar un edifici en ruïnes a la ciutat vella de Ramallah que va poder reconstruir amb l'ajut del Govern suec. Passat un any i mig, Ramzi va haver d'obtenir el permís de dotzenes d'antics propietaris de l'edifici per tal de convertir-lo en una escola de música, però finalment ho va aconseguir.

Alkamandjati, com deia ell, i que en àrab significa "el violinista", ha esdevingut d'ençà d'aleshores un popular punt de trobada on cent cinquanta nens van a classe cada setmana. Mentre van durar les obres, Ramzi va rebre nombroses donacions d'instruments musicals de molts països europeus, gràcies a una targeta de propaganda que havia començat a distribuir durant les actuacions del seu conjunt de música oriental. Irònicament, fou la presència dels colons israelians el que va fer arribar alguns d'aquests instruments a Palestina, tot i que de manera indirecta. Cada octubre, durant la collita, voluntaris d'arreu del món aterren a Palestina per ajudar a collir les olives dels arbres que hi ha al voltant dels assentaments (alguns dels quals s'han establert enmig dels camps d'oliveres) contra la voluntat dels colons, disposats a fer qualsevol cosa per impedir que els palestins s'apropin als arbres. Els voluntaris internacionals aconseguien collir les olives sense dificultats, amb l'ajut de palestins que es disfressaven per fer-se passar per estrangers. Durant la reunió d'una associació francesa de suport al poble palestí, en el decurs de la qual s'havia de parlar de l'escola de música, Ramzi va assabentar-se que cinquanta voluntaris havien de volar a Palestina per ajudar en la collita d'olives i va decidir aprofitar l'oportunitat: ho va organitzar de tal manera que cadascun d'ells va portar un o dos instruments a Palestina. Així, els voluntaris van contribuir a millorar no tan sols l'economia palestina, sinó també la seva vida cultural.

La passió de Ramzi per fer arribar la música occidental als nens palestins era fruit de la necessitat existencial que ell mateix tenia, i que l'havia conduït a la recerca d'una educació- i, per tant, també d'una perspectiva- que anava més enllà de les barreres físiques que l'havien envoltat d'ençà que era una criatura.